

POSTANOWIENIE

Dnia 17 sierpnia 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Zbigniew Korzeniowski

w sprawie z odwołania Uniwersytetu [...] w O. i S. F.
przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w O.
o ustalenie podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie
zdrowotne i Fundusz Pracy,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń
Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 17 sierpnia 2016 r.,
skargi kasacyjnej Uniwersytetu [...] w O. od wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 19 maja 2015 r., sygn. akt III AUa [...],

- 1. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania,**
- 2. zasądza od Uniwersytetu [...] w O. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. 120 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu kasacyjnym.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w [...] wyrokiem z dnia 19 maja 2015 r. odrzucił apelację wniesioną w imieniu S. F., oraz oddalił apelację Uniwersytetu [...] w O. od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w O. z dnia 22 lipca 2014 r., mocą którego oddalono odwołania Uniwersytetu [...] w O. oraz S. F. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w O. z dnia 1 lutego 2013 r., stwierdzającej, że przychody z tytułu wykonania utworu i przeniesienia autorskich praw majątkowych uzyskane przez S. F., zatrudnionego na podstawie umowy o pracę u płatnika składek,

stanowią podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, ubezpieczenie zdrowotne i Fundusz Pracy.

W postępowaniu przed Sądami powszechnymi bezsporne pozostawało, że ubezpieczony S. F. jest pracownikiem Uniwersytetu [...] w O. od 1979 r. W wyniku postępowania kontrolnego organu rentowego przeprowadzonego w okresie od dnia 14 grudnia 2006 r. do dnia 31 grudnia 2007 r. i od dnia 10 kwietnia 2012 r. do dnia 26 lipca 2012 r. zostało ustalone, że ubezpieczony zawarł z pracodawcą 65 umów o przeniesienie autorskich praw majątkowych do utworu dydaktycznego. Umowy te zawierane były w okresie od lutego 2001 r. do kwietnia 2006 r. i zgodnie z ich treścią ubezpieczony zobowiązywał się do wykonania utworu dydaktycznego, to jest wygłoszenia wykładu oraz opracowania i utrwalenia programu zajęć na określony umowami temat. Ponadto opracował przewodniki do zajęć dydaktycznych oraz był współautorem skryptu z zakresu marketingu. Ubezpieczony ponadto zobowiązał się przenieść na Uniwersytet w sposób określony umowami przysługujące mu do utworu dydaktycznego prawa majątkowe. Płatnik składek w okresie objętym umowami nie uwzględnił w podstawie wymiaru składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i na Fundusz Pracy przychodu w wysokości 166.750 zł, osiągniętego z tytułu umów o przeniesienie autorskich praw majątkowych zawartych z ubezpieczonym, pozostającym z płatnikiem składek w stosunku pracy. Strony zawartych umów uznawały, że wykłady wygłaszane przez S. F. były dziełem i ich autor przekazywał swoje prawa do nich w drodze umowy na Uniwersytet.

Sąd drugiej instancji, podzielając pogląd Sądu pierwszej instancji przyjął, że powyższe umowy objęte są hipotezą normy art. 8 ust. 2a ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (obecnie jednolity tekst: Dz.U. z 2015 r., poz. 121 ze zm.; dalej jako ustawa systemowa) nakazującej uznać za pracownika wykonawcę umowy o dzieło zawartej z pracodawcą lub wykonywanej na rzecz pracodawcy. W ocenie Sądu Apelacyjnego, przepis ten rozszerza pojęcie pracownika dla celów ubezpieczeń społecznych poza sferę stosunku pracy. Rozszerzenie to dotyczy dwóch sytuacji. Pierwszą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z wymienionych w nim umów prawa cywilnego przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z pracodawcą, z którym

pozostaje w stosunku pracy. Drugą jest wykonywanie pracy na podstawie jednej z tych umów przez osobę, która wymienioną umowę zawarła z osobą trzecią, jednakże w jej ramach wykonuje pracę na rzecz pracodawcy, z którym pozostaje w stosunku pracy. Przesłanką decydującą o uznaniu takiej osoby za pracownika w rozumieniu ustawy systemowej jest to, że – będąc pracownikiem związanym stosunkiem pracy z danym pracodawcą – jednocześnie świadczy na jego rzecz pracę w ramach umowy cywilnoprawnej zawartej z inną osobą. Celem takiej regulacji było, po pierwsze – ograniczenie korzystania przez pracodawców z umów cywilnoprawnych celem zatrudnienia własnych pracowników dla realizacji tych samych zadań, które wykonują oni w ramach łączącego strony stosunku pracy, by w ten sposób ominąć ograniczenia wynikające z ochronnych przepisów prawa pracy i uniknąć obciążeń z tytułu składek na ubezpieczenia społeczne od tychże umów oraz po drugie – ochrona pracowników przed skutkami fluktuacji podmiotowej po stronie zatrudniających w trakcie procesu świadczenia pracy, polegającej na przekazywaniu pracowników przez macierzystego pracodawcę innym podmiotom (podwykonawcom), którzy zatrudniają tych pracowników w ramach umów cywilnoprawnych w ogóle nieobjętych obowiązkiem ubezpieczeń społecznych (umowa o dzieło) lub zwolnionych z tego obowiązku w zbiegu ze stosunkiem pracy.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych objęła ubezpieczeniem twórców (art. 8 ust. 6 pkt 2), zaś zawarta tam definicja nie uwzględnia utworów stworzonych w trakcie pracy naukowej i dydaktycznej. Nie oznacza to, że otrzymywane przez tych twórców wynagrodzenie nie może stanowić podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne. Wykładnia *a contrario* jest możliwa tylko wówczas, gdy można w sposób niebudzący wątpliwości stwierdzić, że dana regulacja obejmuje zamknięty krąg stanów faktycznych lub prawnych. W przeciwnym razie, prowadzi do fałszywych konkluzji. Sąd drugiej instancji stanął na stanowisku, że ustawa o prawie autorskim i prawach pokrewnych wprowadza generalną regulację w odniesieniu do treści i wykonywania umów zawieranych przez twórcę. Regulacja ta nie eliminuje jednak potrzeby posługiwania się postanowieniami k.c. dotyczącymi zobowiązań. Oznacza to, że umowy zawarte

przez płatnika i ubezpieczonego mogą być oceniane w kontekście przepisów kodeksu cywilnego.

Wygłoszenie wykładów a także opracowanie przewodników do zajęć dydaktycznych i współautorskie opracowanie skryptu jakkolwiek wpisywało się w obowiązek nauczyciela naukowo-dydaktycznego, to jednak, z uwagi na to, że stanowiło zajęcie dodatkowe, było niezależnie wynagradzane. W konsekwencji czas wygłoszenia wykładów, a także czas opracowania przewodników do zajęć dydaktycznych i współautorskiego opracowania skryptu nie był wliczany do *pensum* dydaktycznego. Sumą tych rozważań jest stwierdzenie, że ubezpieczony i płatnik połączyli się umowami, które w przeważającym zakresie mają właściwość umów o świadczenie usług, ewentualnie umów o dzieło.

Sąd Apelacyjny podkreślił, że w sprawie nie ma sporu, że ubezpieczony wykonywał pracę na podstawie tego typu umów na rzecz swojego pracodawcy. Kierując się treścią art. 8 ust. 2a ustawy systemowej jasne jest, że otrzymane wynagrodzenie powinno być wliczone do podstawy wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne. Tym samym, zawieranie umów z własnym pracodawcą, których przedmiotem jest wykonywanie pracy zarobkowej, przy jednoczesnym występowaniu przejawów działalności twórczej o indywidualnym charakterze (art. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych), mieści się w granicach przepisu art. 18 ust. 1 w związku z przepisem art. 8 ust. 2a ustawy systemowej. Przyjęcie odmiennego stanowiska pozostawałoby w konflikcie z wykładnią systemową.

Powyższy wyrok został zaskarżony skargą kasacyjną odwołującego się Uniwersytetu [...] w O.. Skargę oparto na podstawie naruszenia przepisów prawa materialnego, w szczególności:

1) art. 750 k.c. poprzez przyjęcie, że umowa o przeniesienie autorskich praw majątkowych do utworu dydaktycznego, której przedmiotem było stworzenie utworu oraz przeniesienie praw autorskich majątkowych do tegoż utworu na wymienionych w umowie polach eksploatacji oraz ustanowienie bezpłatnej licencji na rzecz U. [...] stanowi umowę o świadczenie usług, a także iż do takiej umowy odpowiednie stosowanie znajdują przepisy o zleceniu, podczas gdy przepis ten wprost stanowi, że przepisy o zleceniu stosuje się odpowiednio do umów o świadczenie usług, nie uregulowanych innymi przepisami, a umowa o stworzenie utworu i przeniesienie

autorskich praw majątkowych nie może zostać oceniona jako umowa o świadczenie usługi, jej przedmiotem jest bowiem sprzedaż praw, a nawet gdyby umowa taka mogła zostać zakwalifikowana jako umowa o usługę, to przepisy o zleceniu nie znajdują odpowiedniego zastosowania, bowiem umowa taka została uregulowana przepisami ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, co w konsekwencji oznacza, że niedopuszczalne jest odpowiednie stosowanie przepisów o zleceniu do umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych, a wobec tego nie stosuje się do takiej umowy art. 8 ust. 2a ustawy systemowej;

2) art. 627 k.c. poprzez ocenę, że umowa o stworzenie utworu i przeniesienie autorskich praw majątkowych stanowi umowę o dzieło w rozumieniu tego przepisu, podczas gdy przedmiot umowy o utwór i prawa autorskie jest zasadniczo odmienny od przedmiotu umowy o dzieło w rozumieniu art. 627 k.c., co wyłącza stosowanie przepisów o umowie o dzieło do umowy o utwór i przeniesienie autorskich praw majątkowych;

3) art. 535 k.c. w związku z art. 555 k.c. poprzez jego niezastosowanie, podczas gdy Sądy obu instancji powinny ocenić, iż honorarium autorskie, które otrzymał pracownik naukowo-dydaktyczny U. [...] za stworzenie utworu i przeniesienie autorskich praw majątkowych do niego, stanowi w istocie cenę sprzedaży praw (autorskich), a nie wynagrodzenie za świadczenie usługi lub wykonywanie faktycznych czynności (dzieła lub pracy);

4) art. 12 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych poprzez jego błędną wykładnię prowadzącą do błędnego zastosowania tego przepisu i ocenę, że wygłoszenie wykładu przez pracownika naukowo-dydaktycznego uczelni, względnie stworzenie przewodnika do zajęć lub skryptu, do którego nie był obowiązany na podstawie stosunku pracy (niewymienionego w *pensum* dydaktycznym lub innym akcie określającym granice obowiązków pracowniczych), mieści się w granicach obowiązków pracowniczych pracownika naukowo-dydaktycznego, a w konsekwencji utwór taki (wykład niewskazany w *pensum* lub innym akcie określającym granice obowiązków pracowniczych oraz odpowiednio przewodnik do zajęć lub skrypt) stanowi „utwór pracowniczy”, tym samym prawa autorskie do niego uczelnia nabywa na podstawie stosunku pracy. Ponadto przepis ten nie znajduje zastosowania do instytucji naukowych i ich

pracowników, jego stosowanie wyłącza bowiem art. 14 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Błędy w wykładni powołanego przepisu podlegały również na uznaniu, że przepis art. 12 ust. 1 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych znajduje zastosowanie bez względu na sposób nawiązania stosunku pracy wskazanych w treści przepisu art. 2 Kodeksu pracy, podczas gdy z brzmienia art. 12 prawa autorskiego wynika, że przepis ten znajduje zastosowanie wyłącznie w przypadku, gdy pracownik stworzył utwór w wyniku wykonania obowiązków ze stosunku pracy ukształtowanego na podstawie umowy o pracę;

5) art. 41 i następnych ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych poprzez błędną wykładnię i nieuwzględnienie, że przepis ten stanowi szczególną regulację dotyczącą umów o stworzenie utworu i przeniesienie praw autorskich majątkowych do utworu, do których przepisy Kodeksu cywilnego stosuje się tylko w przypadku i tylko w takim zakresie, gdy wspomniane uregulowania prawa autorskiego tej kwestii nie rozstrzygają. Doprowadziło to do błędnego przyjęcia, że do umów o przeniesienie autorskich praw majątkowych stosuje się przepis art. 750 k.c. a to pozwalało, na także błędne, zastosowanie art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych;

6) art. 99 ustawy o szkolnictwie wyższym z dnia 12 września 1990 r. poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że przepis ten stanowi podstawę ustalenia granic obowiązków pracowniczych w zakresie obowiązków dydaktycznych (wygłaszania wykładów, tworzenia przewodników do zajęć lub skryptów), podczas gdy jego treść nie pozwala żadnej ze stron stosunku pracy (który stanowi typowy stosunek – umowę wzajemną) na ocenę, czy wygłoszenie konkretnego wykładu (oznaczonego co do tematu, daty i miejsca wygłoszenia oraz jego wymiaru czasowego), względnie konkretnego przewodnika do zajęć lub skryptu, stanowi należyte wykonanie obowiązku przez pracownika naukowo-dydaktycznego. Podstawą do oceny granic obowiązków pracowniczych stanowi taki przepis lub akt, który precyzyjnie określa przedmiot świadczenia pracownika naukowo-dydaktycznego. W przedmiotowej sprawie aktem takim jest *pensum* dydaktyczne określające precyzyjnie jakie wykłady (oznaczone co do tematu, wymiaru godzin, słuchaczy) pracownik naukowo-dydaktyczny jest obowiązany wygłosić, pozostałe świadczenia z zakresu dydaktyki pracownika naukowo-dydaktycznego (wykłady niewymienione

w pensum, przewodnik do zajęć czy skrypt) nie mieszczą się w granicach obowiązków pracowniczych, w konsekwencji i wykłady na studiach podyplomowych, jak również publikacje w postaci przewodników i skryptów. Ocena w tym zakresie ma istotne znaczenie dla ustalenia przesłanek art. 12 ust. 1 ustawy o prawach autorskich i prawach pokrewnych, w tym w szczególności przesłanki stworzenia utworu w wyniku wykonania obowiązków pracowniczych wynikających z zawartej umowy o pracę. Błędna wykładnia przepisu art. 99 ustawy o szkolnictwie wyższym polegała również na nieuprawnionym przyjęciu, że wypełnianie obowiązków wymienionych w tym przepisie polega na tworzeniu utworów, co w konsekwencji pozwoliło Sądowi I i II instancji przyjąć, że do obowiązków pracowniczych zainteresowanego jako pracownika naukowo-dydaktycznego zatrudnionego na stanowisku adiunkta na podstawie aktu mianowania należało tworzenie utworów i przenoszenie autorskich praw majątkowych do utworów stworzonych w ramach wykonywania tych obowiązków, podczas gdy z brzmienia przepisu art. 99 ust. 1 ustawy o szkolnictwie wyższym nie wynika, by tworzenie utworów i przenoszenie autorskich praw majątkowych przez pracownika naukowo-dydaktycznego stanowiło jeden z przejawów wykonywania obowiązków pracowniczych;

7) art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez jego błędną wykładnię i uznanie, że umowa o stworzenie utworu i przeniesienie autorskich praw majątkowych stanowi umowę agencyjną bądź umowę zlecenia albo umowę o dzieło lub inną umowę o świadczenie usług, do której zgodnie z kodeksem cywilnym stosuje się przepisy dotyczące zlecenia, a także że zawarcie każdej umowy cywilnoprawnej z pracodawcą wypełnia przesłanki wymagane do stosowania tego przepisu, podczas gdy umowa o stworzenie utworu i przeniesienie autorskich praw majątkowych nie jest umową agencyjną, umową zlecenia, ani umową o dzieło, ani też nie znajdują zastosowania do tej umowy przepisy kodeksu cywilnego o zleceniu, natomiast treść przepisu art. 8 ust. 2a usus oczywiście nie pozwala na stwierdzenie, iż znajduje zastosowanie w przypadku zawarcia przez pracownika z pracodawcą każdej umowy cywilnoprawnej; przepis ten dotyczy oznaczonego i zamkniętego katalogu umów cywilnoprawnych: agencyjnej, zlecenia, o dzieło i o usługę, do której odpowiednio stosuje się przepisy o zleceniu.

W konsekwencji Sądy obu instancji błędnie przepis ten zastosowały i przyjęły, że wynagrodzenie otrzymane przez pracownika naukowo-dydaktycznego za wykonywanie wykładu na podstawie dodatkowej umowy o przeniesienie autorskich praw majątkowych i stworzenie utworu stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne;

8) art. 13 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1, art. 4 pkt 9, art. 11 ust. 1, art. 12, art. 18 ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, poprzez ich niewłaściwe zastosowanie, podczas gdy wynagrodzenie uzyskane z tytułu zawarcia umów o przeniesienie praw autorskich majątkowych nie stanowi przychodu, od którego płatnik ma obowiązek odprowadzenia składek na ubezpieczenie społeczne.

Skarżący wniósł o uchylenie w całości zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi Apelacyjnemu w [...], pozostawiając temu Sądowi orzeczenie o kosztach postępowania przed Sądem Najwyższym, ewentualnie o uchylenie w całości wyroku i orzeczenie co do istoty sprawy poprzez uwzględnienie apelacji odwołującego i zmianę zaskarżonego wyroku Sądu pierwszej instancji zgodnie z wnioskiem apelacji i zasądzenie na rzecz odwołującego zwrotu kosztów procesu według norm przepisanych w przypadku zaistnienia przesłanek wskazanych w art. 398¹⁶ § 1 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania pełnomocnik skarżącego wskazał na występowanie istotnego zagadnienia prawnego, potrzebę wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, a także jaskrawe naruszenie przepisów prawa materialnego w konsekwencji oczywiście uzasadniających niniejszą skargę kasacyjną. Postawił pytanie, czy umowy instytucji naukowej ze swoim pracownikiem o stworzenie utworu i przeniesienie praw autorskich majątkowych do niego, a także ustanowienie licencji, podlegają przepisowi art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych, podnosząc, że dotychczasowe orzecznictwo Sądu Najwyższego nie jest jednolite. Analizując je, określił jako oczywistą pomyłkę merytoryczną uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 14 lutego 2012 r., III UZP 4/11 (OSNP 2012 nr 15-16, poz. 198), przedstawiając jej własną krytykę w załączonej glosie (Studia Prawnoustrojowe 2014 nr 24). Jako „brak konsekwencji terminologicznych prowadzących do chybionych wniosków” określił wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 18 marca 2003 r., II CKN 269/01, z powołaniem się na głosę E. Traple (Glosa 2005 nr 2, s. 79). Wskazał, że potraktowano w nim zamiennie pojęcia dzieła i utworu, „co doprowadziło do błędnego wniosku o istnieniu swoistego dualizmu w umowie o stworzenie utworu, polegającego na istnieniu w niej elementów wynikających z przepisów art. 627 k.c. oraz przepisów prawa autorskiego”.

Skarżący, jako przykład rozbieżności interpretacyjnych, wskazał pominięcie przez Sąd drugiej instancji wyroku Sądu Najwyższego z dnia 27 sierpnia 2013 r. II UK 26/13, w którym Sąd Najwyższy stwierdził, „że działania polegające na wygłoszeniu cyklu wykładów na konkretny temat, mający cechy wykładu monograficznego w znaczeniu kursu – cyklu wykładów traktujących o jednym konkretnym zagadnieniu, mających na celu dokładne i szczegółowe przedstawienie określonej problematyki lub wyczerpanie zagadnienia ujętego w tytule, który ma cechy utworu w pojęciu art. 1 ust. 1 ustawy o prawie autorskim, nie jest objęte obowiązkiem ubezpieczenia społecznego”. Skarżący stwierdził, że nawet wówczas, gdyby Sąd Najwyższy uznał, że inne jego racje nie są zasadne, to nie powinno to mieć wpływu na odmowę rozważenia i wypowiedzenia się przez Sąd Najwyższy co do przedstawionego w skardze problemu.

Skarżący wskazał również, że skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona, albowiem Sąd Apelacyjny w [...] popełnił kwalifikowane uchybienia w wykładni przepisów prawa wskazanych w petitum, które uzasadniają tę ocenę oczywistości skargi.

W odpowiedzi na skargę kasacyjną, ZUS Oddział w O. wniósł o oddalenie skargi kasacyjnej, jak również o zasądzenie kosztów zastępstwa prawnego od U. [...] na rzecz ZUS w związku ze sporządzeniem i wniesieniem odpowiedzi na skargę kasacyjną oraz ewentualnymi innymi czynnościami procesowymi według norm przepisanych.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli: 1) w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, 2) istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości

lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, 3) zachodzi nieważność postępowania lub 4) skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

W rozpoznawanej sprawie wniosek o przyjęcie do rozpoznania skargi kasacyjnej został oparty na przesłance występowania w sprawie istotnego zagadnienia prawnego (art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c.), potrzebie wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości (art. 398⁹ § 1 pkt 2 k.p.c.) oraz oczywistej zasadności skargi kasacyjnej (art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c.), co wymaga na wstępie uwagi o charakterze porządkującym. W orzecznictwie Sądu Najwyższego przyjmuje się bowiem, że jednoczesne uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi do rozpoznania występującymi w sprawie wątpliwościami prawnymi (zagadnienie prawne, potrzeba wykładni przepisów) generalnie wyklucza możliwość oczywistej zasadności skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2013 r., I UK 291/13, LEX nr 1430990 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 343/13, LEX nr 1523355).

Skarżący powołał się w pierwszej kolejności na występowanie w sprawie istotnych zagadnień prawnych. Odnosząc się zatem do powyższej przesłanki przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania stwierdzić należy, że dla jej skutecznego przedstawienia konieczne byłoby sformułowanie problemu o charakterze abstrakcyjnym, nierozstrzygniętego w dotychczasowym orzecznictwie i wymagającego pogłębionej wykładni. Zagadnieniem prawnym jest bowiem zagadnienie, które wiąże się z określonymi przepisami prawa materialnego lub procesowego, których wyjaśnienie ma nie tylko znaczenie dla rozstrzygnięcia konkretnej sprawy, ale także dla rozstrzygnięcia innych podobnych spraw. Wskazanie na zagadnienie prawne uzasadniające wniosek o rozpoznanie skargi kasacyjnej powinno nastąpić przez jego sformułowanie jako problemu prawnego wymagającego rozstrzygnięcia, określenie przepisów prawa, w związku z którymi powstało i wskazanie argumentów, które prowadzą do rozbieżnych ocen. Dopiero wówczas Sąd Najwyższy ma podstawę do rozważenia, czy przedstawione zagadnienie jest rzeczywiście zagadnieniem „prawnym” oraz czy jest to zagadnienie „istotne” (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 10 września 2014 r., I CSK 729/13, LEX nr 1532950, czy z dnia 2 grudnia 2014 r., II CSK 376/14, LEX nr 1622307). Jednocześnie z ugruntowanego orzecznictwa Sądu

Najwyższego wynika, że nie istnieje możliwość stwierdzenia, że w sprawie występuje zagadnienie prawne lub zachodzi potrzeba wykładni przepisów prawa, jeżeli Sąd Najwyższy zajął już stanowisko w kwestii prawnej prezentowanej przez skarżącego i wyraził swój pogląd we wcześniejszych orzeczeniach, a nie zachodzą żadne okoliczności uzasadniające zmianę tego poglądu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 16 stycznia 2003 r., I PK 230/02, OSNP-wkł. 2003 nr 13, poz. 5, z dnia 27 marca 2008 r., III UK 124/07, LEX nr 461723, z dnia 26 lutego 2008 r., II UK 316/07, LEX nr 452455, z dnia 16 marca 2009 r., III PK 3/09, LEX nr 829148, czy też z dnia 19 lutego 2014 r., I PK 264/13, LEX nr 1646093).

Taka sytuacja ma miejsce w rozpoznawanej sprawie. Przedmiotowa skarga kasacyjna nie przełamuje linii orzeczniczej Sądu Najwyższego, opartej na ugruntowanym poglądzie, że w wykładni art. 8 ust. 2a ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych znaczenie ma to, że podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne stanowi wynagrodzenie za wykonanie utworu dydaktycznego na podstawie umów o przeniesienie autorskich praw majątkowych, wykonywanych w istocie na rzecz pracodawcy, czyli czynności prawnej zobowiązującej zawartej przez wykładowcę z pracodawcą, z którym pozostaje w stosunku pracy (por. także wyroki Sądu Najwyższego z dnia 24 marca 2015 r., II UK 184/14, LEX nr 1710359 oraz z dnia 10 lipca 2014 r., II UK 454/13, LEX nr 1495840).

Natomiast w przypadku powołania się skarżącego na przesłankę przedsądu jaką jest potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych obowiązkiem skarżącego jest wykazanie, że: 1) określony przepis prawa budzi poważne wątpliwość, a także sprecyzowanie na czym te wątpliwości polegają, 2) nie doczekał się wykładni bądź jego niejednolita wykładnia wywołuje rozbieżności w orzecznictwie sądów, które to orzecznictwo należy przytoczyć (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 stycznia 2002 r., III CKN 570/01, OSNC 2002 nr 12, poz. 151; z dnia 13 grudnia 2007 r., I PK 233/07, OSNP 2009 nr 2-4, poz. 43; z dnia 9 czerwca 2008 r., II UK 37/08). Podniesiona przez skarżącego w skardze kasacyjnej potrzeba wykładni przepisów budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów powszechnych nie spełnia tych

kryteriów. Skarżący, wskazując na potrzebę wykładni art. 8 ust. 2a ustawy systemowej dopuszcza się jedynie polemiki ze stanowiskiem przyjętym przez Sąd drugiej instancji, a dotyczącym definicji pracownika, nie zwracając uwagi na fakt, iż Sąd Najwyższy dokonał już jednolitej wykładni przepisu art. 8 ust. 2a ustawy systemowej w uchwale z dnia 2 września 2009 r., II UZP 6/09 (OSNP 2010 nr 3-4, poz. 46). Także konieczność wykładni przepisu art. 14 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych, który jak podnosi skarżący ma wywoływać rozbieżności w orzecznictwie sądów, nie została należycie uargumentowana.

Odnosząc się z kolei do przesłanki oczywistej zasadności skargi kasacyjnej należy zauważyć, że w judykaturze przyjmuje się, że oczywista zasadność skargi, przewidziana w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c., zachodzi wówczas, gdy z jej treści, bez potrzeby głębszej analizy oraz szczegółowych rozważań, wynika, że doszło do kwalifikowanego naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 grudnia 2013 r., III SK 19/13, LEX nr 1402642 oraz z dnia 3 grudnia 2014 r., III PK 75/14, LEX nr 1621619), a przytoczone podstawy kasacyjne uzasadniają uwzględnienie skargi (por. postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2007 r., III CSK 216/07, LEX nr 560577 oraz z dnia 20 marca 2014 r., I CSK 18/14, LEX 1522063), czego nie można stwierdzić w rozpoznawanej sprawie. We wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania nie określono przepisów prawa, które miały zostać w oczywisty sposób naruszone. Także w uzasadnieniu wniosku skarżący tylko odsyła do przepisów wskazanych w podstawach skargi kasacyjnej. Rzeczą Sądu Najwyższego przy ocenie, czy skarga kasacyjna może być przyjęta do rozpoznania, nie jest doszukiwanie się w podstawach skargi kasacyjnej przepisów, które miałyby zostać w oczywisty sposób naruszone. Sąd Najwyższy w ramach przedsądu bada tylko wskazane w skardze okoliczności uzasadniające przyjęcie jej do rozpoznania, nie analizuje zaś podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 23 listopada 2011 r., III UK 10/11, LEX nr 1124105).

Zauważyć również można, że w podobnych stanach faktycznych i prawnych Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia do rozpoznania skarg kasacyjnych płatnika składek między innymi postanowieniami z 10 listopada 2015 r. w sprawach I UK

534/14, I UK 538/14, I UK 9/15, I UK 12/15, I UK 36/15 i I UK 37/15 oraz z 19 listopada 2015 r. w sprawie I UK 38/15.

Mając powyższe na względzie, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania, orzekając o kosztach postępowania kasacyjnego stosownie do art. 98 k.p.c. oraz przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (jednolity tekst: Dz.U. z 2013 r., poz. 490 ze zm.).